

DUURZAAM
'S-HERTOGENBOSCH

's-Hertogenbosch

Aanpak Zero Emissie Stadslogistiek 's-Hertogenbosch Een routekaart naar 2025

OKTOBER 2021

Inhoud

Inleiding	4
Relevante beleidsstukken	6
Nota Duurzaam	7
Duurzame mobiliteit	7
Economisch perspectief Brede Binnenstad Visie en Actieplan	7
B&W Besluit: Principebesluit omvang zero-emissiezone stadslogistiek	8
2025 & tekenen van Landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek	8
Samenvattend	8
De route naar nu	10
De aanpak naar een nul-emissiezone in 2025	12

Inleiding

Wat willen we bereiken

's-Hertogenbosch gaat voor een leefbare gemeente waarin alle vervoer slim, schoon en veilig is: We werken aan een bereikbare stad waar het ook prettig leven, wonen en werken is.

De schone en slimme bevoorrading van onze binnenstad is een belangrijk thema in de gemeente. Aan de ene kant is bevoorrading essentieel voor het (economisch) functioneren van de binnenstad: winkels en horeca hebben nu eenmaal hun spullen nodig. Aan de andere kant leidt bevoorrading tot uitdagingen wat betreft prettig wonen, leven en bezoeken in de schaarse ruimte van onze historische binnenstad. We werken actief samen met verschillende stakeholders op het gebied van bevoorrading. Samen hebben we een ambitie: "Schone en slimme bevoorrading". Met onze schone en slimme stadslogistiek lopen we voorop in Nederland.

In het begin van 2021 is het besluit genomen om een zero-emissiezone in te voeren per maart 2025. In de tussentijd stimuleren we duurzame logistiek volop.

Relevante beleidsstukken

Eerder zijn al diverse richtinggevende beleidsstukken vastgesteld. Deze beleidsstukken gaan over diverse onderwerpen waaronder leefbaarheid, duurzaamheid, inclusiviteit en meer. We passen de lijn en doelen uit deze beleidsstukken toe op schone en slimme stadslogistiek.

Nota Duurzaam

Een duurzaam 's-Hertogenbosch in 2050 is al jarenlang de droom die inspireert. Deze droom heeft al geleid tot een groot aantal initiatieven en resultaten, in vele samenwerkingen met burgers en partners.

Op weg naar een gemeente waar we wonen en vrij bewegen in een aantrekkelijke, leefbare en groene omgeving. Met groen op loopafstand in een schone lucht. Klimaatbestendig, CO₂-neutraal en optimaal hergebruik. Samen op weg naar een duurzaam 's-Hertogenbosch. De weg naar een duurzaam 's-Hertogenbosch is onderverdeeld in vier ambities:

1. Gezonde, groene en klimaatbestendige leefomgeving
2. CO₂-neutrale gemeente
3. Waardebehoud van grondstoffen
4. Duurzame mobiliteit

Op het gebied van duurzame mobiliteit is de afgelopen jaren veel gedaan. Snelfietsroutes zijn aangelegd, elektrische auto's kunnen laden, er rijden zero-emissie stadsbussen door de stad, er is een hoogwaardig transferium aangelegd en meer.

Actieplan Duurzame Mobiliteit

In het Actieplan Duurzame Mobiliteit zijn verschillende werklijnen vastgesteld. Werklijnen waarlangs we op weg gaan naar meer duurzame vormen van mobiliteit. Één van deze werklijnen is Slimme & Schone bevoorrading. Het streefbeeld van deze actielijn is als volgt:

“Onze binnenstad kent een schone en slimme bevoorrading. Dat betekent zero-emissie bevoorrading, zonder uitstoot en minimale geluidsoverlast. De bevoorrading is daarbij ook slim: bevoorradingsstromen zijn optimaal gebundeld zodat onze bezoekers, bewoners en andere binnenstadpartijen zo min mogelijk hinder ervaren van vrachtwagens en bestelbussen in de openbare ruimte.”

Om tot dit streefbeeld te komen heeft 's-Hertogenbosch besloten om de binnenstad vanaf 2025 emissievrij te bevoorraden. We zijn aangesloten bij de landelijke beweging (zie klimaatakkoord) waarbij in 2025 de 30 á 40 grootste gemeenten een nul-emissie bevoorradingzone hebben.

Hiervoor nemen we verschillende acties die samen bijdragen aan leefbare en gezonde mobiliteit en klimaat- en energieneutrale mobiliteit waarbij we ook bijdragen aan minder hinder in de binnenstad: beperkte doorgang voor binnenstadbezoekers door vrachtwagens die dicht tegen de etalages van winkels staan, belevering horeca met lawaai, onveilige situaties en uitstoot.

Economisch perspectief Brede Binnenstad | Visie en Actieplan

In maart 2021 is het 'Economisch perspectief Brede Binnenstad | Visie en Actieplan' vastgesteld door de gemeenteraad. Om over 10 jaar nog steeds succesvol te zijn met onze binnenstad is het van belang om nu de koers uit te zetten en aan te geven hoe we er willen komen. Hierin is de Bossche signatuur beschreven met daarbij ambities en concrete doelen voor de binnenstad. Concreet te bereiken resultaten in 2030 zijn:

1. 25% meer bezoekers dan in 2019
2. Combinatiebezoek neemt toe: alle bezoekmotieven minimaal op huidige niveau of >20%
3. Winkelleegstand <10%
4. Behoud 5e positie in rangorde van best presterende economische binnensteden
5. Aantal toeristische overnachtingen 10% hoger dan 2019
6. Bewonerstevredenheid: rapportcijfer woonomgeving Binnenstad is $\geq 7,5$
7. Plaats in rangorde woonaantrekkelijkheidsindex: 10 of hoger
8. De woonfunctie van de Brede Binnenstad is verder versterkt door toevoeging van een fors aantal woningen in een gedifferentieerd programma, waardoor het draagvlak voor voorzieningen toeneemt en de leefbaarheid versterkt.

B&W Besluit: Principebesluit omvang zero-emissiezone stadslogistiek 2025 & tekenen van Landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek

In dit besluit is het principebesluit genomen over de omvang de Bossche zero-emissiezone. Middels de uitgevoerde MKBA is inzichtelijk gemaakt dat voor 's-Hertogenbosch een zero-emissiezone voor stadslogistiek positieve effecten heeft en leidt tot een duurzame en leefbare stad. De effecten op luchtkwaliteit, energie en leefbaarheid wegen zeker op tegen de benodigde investeringen.

Op basis van deze MKBA kiezen we als zero-emissiezone per 2025 voor het gebied van de huidige milieuzone Vracht. Daarnaast wordt verkend of een grotere zone in een later stadium dan 1 maart 2025 wenselijk en haalbaar is.

Samenvattend

Bij deze beleidsplannen en B&W besluiten is de link met stadslogistiek gezocht: De uitgangspunten van Nota Duurzaam, de koers uit het Economisch Perspectief Brede Binnenstad en het streefbeeld vanuit Duurzame Mobiliteit. Daarbij wordt het principebesluit van B&W gevolgd. Deze beleidsplannen en het voorstel samen geven vorm aan de Aanpak Zero Emissie Stadslogistiek.

De route naar nu

Wat is er al gedaan?

In 's-Hertogenbosch gebeurt veel. In het voorgaande hoofdstuk zijn de relevante richtinggevendende beleidsstukken genoemd. Hieronder volgt een opsomming van enkele relevante ontwikkelingen. Sommige stappen hebben direct betrekking op stadslogistiek, andere zijdelings.

Wat hebben we gedaan:

In januari 2020 heeft de gemeente 's-Hertogenbosch het Schone Lucht Akkoord ondertekend met als doel om samen met andere overheden de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren.

Het college van 's-Hertogenbosch heeft in januari 2021 de Landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek ondertekend. Het doel hiervan is het ontwikkelen van een gezamenlijk actieplan en het maken van afspraken over uniforme uitgangspunten.

Er is door het college een principebesluit genomen over de omvang van de zero-emissiezone. Daarnaast wordt verkend of een grotere zone in een later stadium dan 1 maart 2025 wenselijk en haalbaar is.

Het Actieplan Economisch Perspectief Brede Binnenstad is aangenomen. Hierin is aandacht voor het verbeteren van het verblijfsklimaat in 's-Hertogenbosch door middel van slimme datatoepassingen. Dit zal worden gedaan door o.a. emissieloos bevoorraden en het herijken van het STS-gebied.

We hebben tijdelijk een sluiting van het STS-gebied op zaterdagen gehad in verband met corona. We hebben hier positieve ervaringen mee opgedaan en we zetten nu stappen om dit om te zetten naar een permanente zaterdagsluiting, eventueel met ontheffingen voor Zero Emissie Stadslogistiek. Dit werken we nu verder uit.

Samen met de B4 gemeenten participeren we in een SPES onderzoek. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen hoe we de MKB & ZZP doelgroep in 's-Hertogenbosch actief kunnen benaderen omtrent

de ontwikkelingen op het gebied van Zero Emissie Stadslogistiek en om hen te wijzen op mogelijkheden rondom landelijke subsidies.

SmartwayZ.NL heeft een verkenning naar het optimaliseren en verduurzamen van bouwlogistiek in 's-Hertogenbosch verricht. Hieruit is een actieagenda voortgekomen die is opgenomen in de Bossche Green Deal: Zero Emissie Stadslogistiek die in oktober 2021 ondertekend zal worden door een groot aantal partijen, zie het volgende hoofdstuk.

Sligro heeft een pilot uitgevoerd met elektrische beleving en zal dit opvolgen met een nieuwe pilot in 2021, zie de Bossche Green Deal: Zero Emissie Stadslogistiek.

De motie 'Verbeteren veiligheid & leefbaarheid omgeving Hinthamerstraat is aangenomen waarin wordt uitgesproken dat het gebied tussen de Hinthamerstraat en Hekellaan, en tussen de Hinthamerstraat, St. Josephstraat en Zuid Willemsvaart, autoluw wordt gemaakt en als zodanig wordt ingericht.

Discussienotitie mobiliteit en verkeer in de Binnenstad is opgesteld en motie is aangenomen door de raad. De raad kiest een scenario voor een nieuw verkeersregime in de historische binnenstad. Bij het uitwerken van dit scenario betrekken we de aanpak Zero Emissie Stadslogistiek en vice versa.

1 STS: SELECTIEF TOEGANGSYSTEEM. DAT SYSTEEM BAKENT EEN GEBIED IN DE BINNENSTAD MET 'POLLERS' AF, HET CENTRUM-WINKELGEBIED
2 SPES: HET SAMENWERKINGSPROJECT EXPERTPOOL STADSLOGISTIEK VAN HET MINISTERIE VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

De aanpak naar een nul-emissiezone in 2025

Wat gaan we doen?

Samen met stakeholders werken we doorlopend aan de invulling van de nul-emissiezone in 2025. Dit houdt in dat de lijst met acties en stakeholders dynamisch is en we actiegericht blijven werken. We zijn als 's-Hertogenbosch in nauw contact met de relevante partijen en doordat we in de expertpool vanuit het Rijk zitten als een van de koplopers in Nederland agenderen we en volgen we nauwgezet de landelijke ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en subsidiemogelijkheden.

We moedigen partijen aan om aan te sluiten bij de ontwikkelingen op het gebied van Zero Emissie Stadslogistiek. Dit laatste is ook één van de sporen van de Bossche Green Deal: Zero Emissie Stadslogistiek. Ook gaan we de komende periode verder in gesprek met een bredere groep belanghebbenden, bijvoorbeeld met marktkooplui en zzp-ers. We horen graag suggesties voor eventuele aanvullingen en uitbreidingen op de zero-emissiezone en de route daar naartoe.

De huidige lijst met betrokken partijen en acties is samengevat in de Bossche Green Deal: Zero Emissie Stadslogistiek. De verschillende acties zijn allemaal gebaseerd op het optimaliseren en verduurzamen van stadslogistiek. Deze acties zijn onderverdeeld in verschillende sporen:

1. Vormgeven toegangsbeleid
2. Handhaven
3. Zero-emissiezone 2025
4. Horecabevoorrading
5. Bevoorrading tankbier
6. Single Drop leveringen
7. Pakketbezorging
8. Facilitaire bevoorrading
9. E-commerce
10. Bouwlogistiek
11. .. Nieuwe sporen: Doe mee!

Per spoor is de beschrijving over het spoor opgenomen, tezamen met de ambitie en één of meerdere acties. Elke actie met een één of meerdere trekkers en betrokkenen.

1. Vormgeven nul-emissie stimulerend toegangsbeleid met striktere ontheffingsverlening

- Bepaalde categorieën vervoerders kunnen nu een ontheffing krijgen (met een pasje om de 'pollers' te laten zakken) om ook buiten de venstertijden het STS-gebied binnen te rijden. In de loop van de jaren is een 'wildgroei' aan toegangspasjes ontstaan. Dit zorgt voor te veel verkeer buiten de venstertijden, ook tijdens drukke (winkel)tijden. Op dit moment wordt bij de toegangsregeling geen rekening gehouden met de emissieklasse van het voertuig.
- **Ambitie:** een helder toegangs-/ venstertijdenbeleid waardoor er minder (fossiel aangedreven) bevoorradingsverkeer buiten de venstertijden plaatsvindt en waarmee nul-emissie bevoorrading wordt gestimuleerd.
- **Actie:** de gemeente stelt een nieuw toegangsbeleid voor het STS-gebied op met daarbij aandacht voor: nul-emissie transport, specifieke doelgroepen (zoals ambulante handel, evenementen in de stad, eigen voertuigen, thuisbezorging vanuit de horeca, calamiteiten), overgangstermijn, handhaving (zie spoor 2) en aansluiting op de aanstaande zero-emissiezone (zie spoor 3).
- **Wanneer en wie:** voorbereidingen eind 2021, start nieuw beleid in 2022; trekker is gemeente 's-Hertogenbosch

2. Slimmer en beter handhaven

- De huidige wijze van handhaven van de venstertijden in STS-gebied ('pollers', pasjes, inzet BOA's) voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd, is kostbaar en kent de nodige uitvoeringsproblemen. Vooral het feit dat het STS-systeem met (eenvoudige overdraagbare) pasjes werkt en niet op kenteken van het voertuig, maakt het lastig handhaafbaar. Strikter handhaven van de venstertijden kan door inzet van nieuwe technologie, in het bijzonder met ANPR-camera's (automatic number plate recognition). Daarnaast biedt het gebruik van het kenteken meer mogelijkheden om ontheffingen op maat (bv voor

nul-emissie voertuig) uit te geven en te handhaven.

- **Ambitie:** minimaliseren aantal overtreders (alle voertuigen) in STS-gebied buiten venstertijden en beschikking hebben over future-proof handhavingssysteem dat (met een uitbreiding) ook de zero-emissiezone kan handhaven.
- **Actie 1:** We maken van de van Berckelstraat een fietsstraat waar de bus te gast is. Dit gaan we handhaven met ANPR-camera's. Dit is in het kader van de zero-emissiezone een pilot waardoor we al tijdig ervaring opdoen in het werken met ANPR-camera's.
- **Actie 2:** opstellen afwegingskader voor nieuw handhavingssysteem; besluitvorming over nieuw systeem; opstellen van een 'programma van eisen'; aanbesteden; implementeren, inclusief aansluiting op interne organisatie van nieuwe handhavingssysteem.
- **Wanneer en wie:** voorbereidingen 2021, streven voor implementatie in 2022; trekker is gemeente 's-Hertogenbosch.

3. Voorbereiden zero-emissiezone 2025

- In het Klimaatakkoord van het Rijk is afgesproken dat vanaf 2025 in dertig tot veertig grotere gemeenten een middelgrote zero-emissiezone voor stadslogistiek worden ingevoerd. 's-Hertogenbosch valt hieronder en heeft dan ook, in het Actieplan Duurzame Mobiliteit, aangekondigd een zero-emissiezone in te stellen. Begin 2021 besloten we dat het gebied ter grootte van de huidige milieuzone vracht per 1 maart 2025 als zero-emissiezone zal gaan gelden. Voor bestaande jonge en schone vracht- en bestelauto's gelden landelijke overgangsregels.
- **Ambitie:** invoering van een zero-emissiezone, die haalbaar is voor de (logistieke) ondernemers.
- **Actie 1:** tussentijds evaluatie op (bedrijfseconomische) haalbaarheid, tezamen met landelijke evaluatie, in 2024.
- **Actie 2:** uitwerken en invoeren handhaving zero-emissiezone.
- **Actie 3:** uitwerken lokale ontheffingenbeleid.
- **Actie 4:** vracht- en bestelverkeer meenemen in laadvisie- en uitrol.

- **Actie 5:** Nader onderzoeken of op termijn een groter gebied (brede binnenstad met eventueel uitbreiding naar Rosmalen) als zero-emissiezone aangewezen kan worden
- **Actie 6:** nemen van verkeersbesluit in 2024.
- **Wanneer en wie:** bovenstaande acties lopen in de periode 2021- 2025 en zijn bij start zero-emissiezone gereed. Trekker is gemeente 's-Hertogenbosch.

4. Horecabevoorrading

- Optimaliseren en verduurzamen horecabevoorrading
- Bevoorrading van de horeca (vanuit de groothandel) gebeurt op wensen van de klant (de horecazaak). Op straatniveau sluiten de bevoorradingstijdstippen vaak niet goed op elkaar aan waardoor dezelfde straat vaak meerdere keren per dag wordt aangedaan. De bevoorrading wordt veelal gedaan door dieselvrachtwagens (bakwagens) terwijl de wens bestaat omdat te doen met voertuigen die beter passen bij de maat van de (historische) binnenstad, stiller zijn en ook emissievrij.
- **Ambitie:** reduceren voertuigen van horecaleveringen in de stad en het zo veel mogelijk uitstootvrij maken van het transport.
- **Actie 1:** in de praktijk testen (en bij succes implementeren) van nieuw distributieconcept bestaande uit een elektrische 'wegtrein'.
- **Actie 2:** routes optimaliseren door beleveringstijden op straat-/ wijkniveau op elkaar aan te laten sluiten.
- **Wanneer en wie, actie 1:** Trekker is Sligro, betrokken is Trens. Pilot loopt in herfst 2021.
- **Wanneer en wie, actie 2:** Trekker is Sligro, betrokken KHN en Hartje. Uitvoering in 2021.

5. Leveringen tankbier

- Optimaliseren en verduurzamen levering tankbier
- Veel horecazaken hebben een tank voor het bier (i.p.v. fusten of flesjes), dit tankbier wordt in een tankwagen geleverd. Dit tankbier wordt voornamelijk vanuit de brouwerij van Heineken in 's-Hertogenbosch gedistribueerd.
- **Ambitie:** efficiënter en lichter de stad in voor horecaleveringen en verkennen van het mogelijk uitstootvrij maken van het transport.
- **Actie 1:** inzetten van compacte 'trekker-oplegger' in plaats van grotere 'tankwagen'. De 'trekker-oplegger' is stiller, schoner, wendbaarder, veiliger en heeft een gunstigere asdruk. Daarnaast biedt deze combinatie meer flexibiliteit om de aandrijflijn te elektrificeren.
- **Actie 2:** minder transport beweging, door optimale planning.
- **Actie 3:** verkennen van elektrisch aangedreven tankwagen.
- **Actie 4:** technische dienst en tapservice gaan elektrisch rijden.
- **Wanneer en wie:** alle acties gaan in samenwerking van Heineken met Abrex. Acties 1 en 2 worden in 2021 uitgevoerd. Actie 3 en 4 is verkenning in 2021 en bij positief resultaat een inzet in de jaren daarna.

6. Single drop leveringen

- Optimaliseren en verduurzamen 'single drop'-leveringen
- Veel winkels worden af en toe bevoorrad door leveranciers die daarvoor dan, voor die ene 'drop', de stad in rijden. Dit zijn leveringen die relatief veel impact hebben: voor een paar pallets of dozen rijdt er een (diesel) vrachtwagen de stad in. En omdat dit van alle winkels bij elkaar opgeteld, toch om heel wat leveringen gaat is ook de absolute impact groot. In 2020 is een samenwerking opgestart tussen een landelijk netwerk van fietskoeriers

en een stadsdistributie-netwerk om 'single drop'-leveringen met de vrachtfiets de stad in te brengen.

- **Ambitie:** Reduceren aantal vrachtvoertuigen voor 'single drop'-leveringen door met een vrachtfiets te laten bezorgen in plaats van met een vrachtwagen.
- **Actie:** gebruik maken van de koppeling van de logistieke netwerken van Teamtrans en Fietskoeriers.nl (waar Shortcut Fietskoeriers deel van uit maakt) om de inzet van vrachtfietsen voor de kleinere leveringen in 's-Hertogenbosch mogelijk te maken. Actief zoeken naar meer samenwerkingsverbanden.
- **Wanneer en wie:** Start 2021, trekker is Shortcut Fietskoeriers, betrokken is Logistiek Centrum 's-Hertogenbosch.

7. Pakketbezorging

- Optimaliseren en verduurzamen 'single drop'-leveringen
- PostNL heeft als doel gesteld om uiterlijk 2030 alle pakketten en brieven in de Benelux uitstootvrij te bezorgen in de last mile. Als tussenstap wil PostNL in 2025 in 25 binnensteden uitstootvrij bezorgen. 's-Hertogenbosch is 1 van die 25 binnensteden.
- **Ambitie:** in 2025 is de gehele pakket- en postbezorging in de binnenstad (of: de dan geldende nul- emissie zone) uitstootvrij.
- **Actie 1:** onderzoeken inzet van licht elektrisch vrachtvervoer voor bezorging in historische stadscentrum.
- **Actie 2:** inzet elektrische bestelbussen voor bezorging in de stad.
- **Wanneer en wie:** PostNL, actie 1 en 2 afgerond uiterlijk 2025

8. Facilitaire bevoorrading

- Optimaliseren en verduurzamen facilitaire bevoorrading
- Naast de bevoorrading van winkels en horeca, levert de bevoorrading van kantoren en instellingen ook de nodige verkeersbewegingen op. Denk daarbij aan kantoorartikelen, papier, koffie en sanitaire- en schoonmaakartikelen. Zeker bij een concentratie van dergelijke 'ontvangers van goederen', zoals in het Paleiskwartier, heeft dat impact op de lokale leefbaarheid en veiligheid. In andere steden zijn initiatieven opgestart om deze zogenaamde 'facilitaire logistiek' gebundeld en nul-emissie uit te voeren. Binnen dit spoor wordt enerzijds de 'vraagzijde' (volume en frequentie aan facilitaire bevoorrading) als de 'aanbodzijde' ('hub'- locatie en -exploitant, voor bundeling en zero-emissie last mile) onderzocht. De stadshub kan in een latere fase ook ingezet worden voor duurzame winkelbevoorrading en horeca beleving.
- **Ambitie:** inzichtelijk krijgen of Paleiskwartier (en omgeving) voldoende volume en energie heeft om de business case rond te krijgen voor nul-emissie gebundelde facilitaire bevoorrading en het opzetten van een 'stadshub'.

- **Actie 1:** onderzoek naar facilitaire bevoorrading in het Paleiskwartier en de energie om die te verduurzamen. Bij (zicht op) voldoende volume en energie, wordt met enkele launching customers gestart met de dienstverlening (nul-emissie bevoorrading via de 'stadshub').
- **Actie 2:** verkenning van rendabele exploitatie van 'stadshub' op bestaande logistieke locatie. En bij voldoende potentie opstarten met launching customers.
- **Wanneer en wie, actie 1:** SmartwayZ.NL, i.s.m. gemeente 's-Hertogenbosch, BMN (BrabantMobiliteit-netwerk), start onderzoek Q4 2021.
- **Wanneer en wie, actie 2:** Logistiek Centrum 's-Hertogenbosch, Stadslogistiek (van PostNL), evaluatie van de resultaten van het onderzoek en opstellen plan van aanpak 2021/2022.

9. E-commerce

- Optimaliseren ontvangst leveringen e-commerce
- De leveringen van e-commercepakketten kan – vanuit de optiek van de stad bezien – efficiënter. De pakketten worden door verschillende pakketdiensten, op verschillende momenten bij de verschillende 'voordeuren', (vaak ook nog meerdere keren) aangeboden. Dit brengt veel verkeersbewegingen en stopmomenten van (diesel)busjes in de stad met zich mee. Vanwege praktische, contractuele en/of concurrentieomstandigheden is bundeling bij de verzender zeer lastig tot niet te realiseren. Bundelen, of anders gezegd groeperen, van de ontvangers is eenvoudiger te organiseren inzet van pakketpunten (in bestaande winkels, bij particulieren) en pakketmuren/boxen. Ook kan het bestelgedrag van consument (wonend in de binnenstad) 'bewuster' gemaakt worden
- **Ambitie:** reduceren van routes/voertuigen van pakketdiensten in de binnenstad.
- **Actie:** inzichtelijk maken van het netwerk aan pakketpunten van de verschillende pakketdiensten. Vervolgens het gebruik van deze pakketpunten stimuleren via een Bewust bestellen-campagne.

- **Wanneer en wie:** gemeente 's-Hertogenbosch trekt dit spoor, met Bewonersvereniging Leefbare Binnenstad (BLB) actief betrokken; uiteindelijk moeten de bewoners anders gaan bestellen. Start campagne in 2021.

10. Bouwlogistiek

- Optimaliseren en verduurzamen bouwlogistiek 's-Hertogenbosch
- In samenwerking met SmartwayZ.NL, de gemeente en diverse partijen die te maken hebben met bouwlogistiek is de 'Actieagenda Slimme en Schone Bouwlogistiek 's-Hertogenbosch' opgesteld. Deze vervolgstappen bestaan uit verschillende acties door diverse partijen met een gedeelde ambitie.
- **Ambitie:** het optimaliseren van bouwlogistiek (onderhoud, renovatie en nieuwbouw) in de stad en het zoveel mogelijk uitstootvrij maken van het transport.
- **Actie 1a:** Dataverzameling- en analyse betrokken partijen
- **Actie 1b:** Ontwikkelen en implementeren uniform proces datadelen
- **Actie 2:** In aanbestedingen en contracten aandacht voor slimme en schone bouwlogistiek
- **Actie 3:** In vergunningverlening eisen en randvoorwaarden stellen aan schone en slimme bouwlogistiek
- **Actie 4:** Opstellen toolkit 'bouwhinder' voor particulieren en (kleine) aannemers om bouwhinder te voorkomen
- **Actie 5:** Pilot zero-emissie bevoorradersrun onderhoud- en renovatieprojecten
- **Actie 6:** Verkenning potentie Bossche Bouwhub
- **Actie 7:** Pilot levering bouwmaterialen met cargobike
- **Wanneer en wie:** Gemeente 's-Hertogenbosch, SmartwayZ.NL, Data Insights Team Provincie Noord-Brabant, Hoedemakers, van den Bouwhuizen, JADS, Zayaz, BrabantWonen, Van Wijnen, Spierings Logistics, Van Boxtel Groep, VolkerWessels Bouwmaterieel, Pennings, Van Wijnen, Nico de Bont/Hazenbergh, Dura Vermeer Bouw Zuid, BMN Bouwmaterialen, Polvo/Holtgreve en Shortcut Fietskoeriers. Start in 2021.

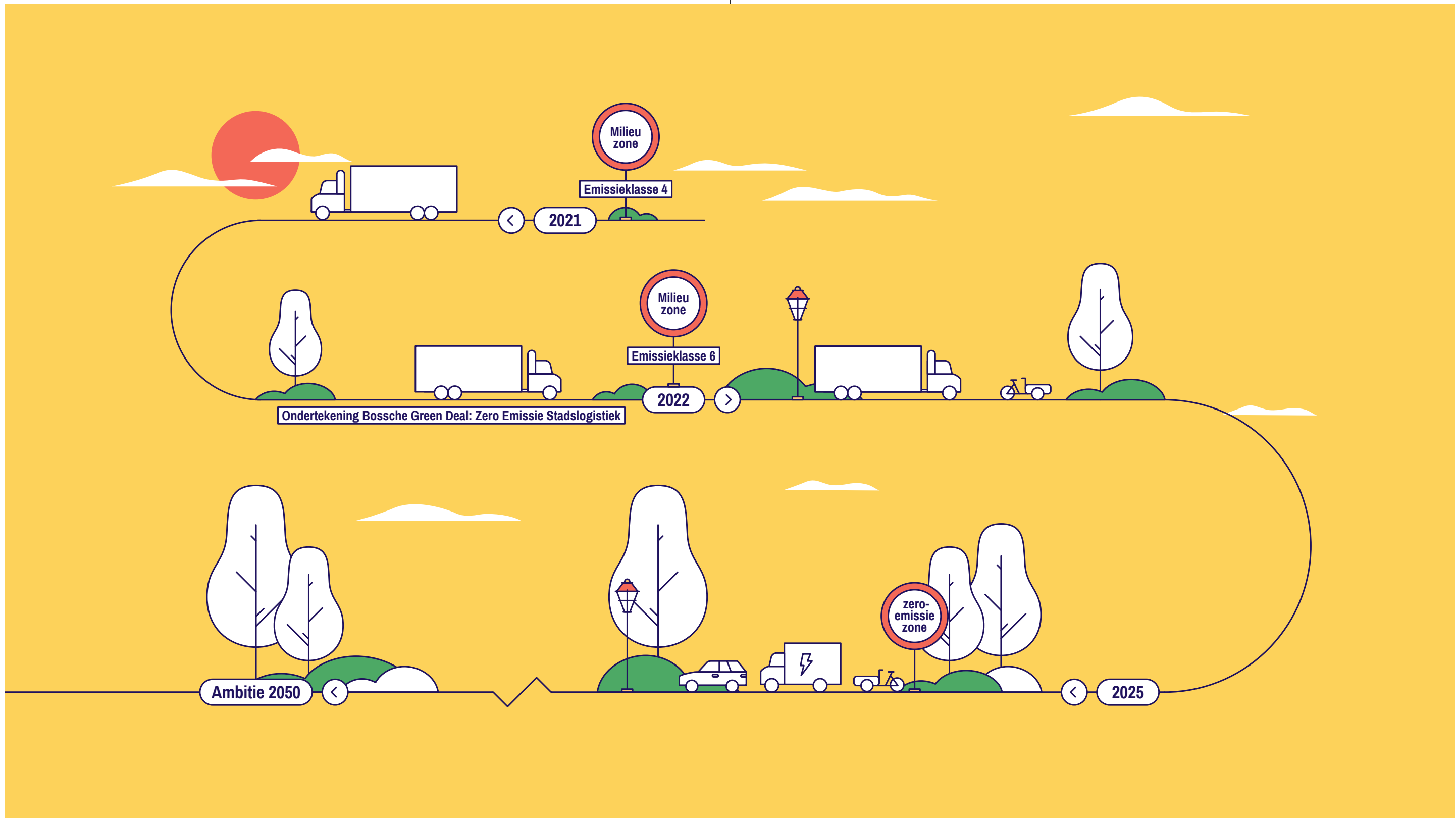
11. Nieuwe sporen

- Om schone en slimme bevoorrading van de binnenstad mogelijk te maken, moeten er zo veel mogelijk partijen mee doen. Ieder initiatief is dan ook welkom om zich aan te sluiten bij dit convenant. Aansluiting biedt zichtbaarheid (in de stad) waardoor er meer partijen zullen aansluiten.
- **Ambitie:** jaarlijkse toename van het aantal convenantpartners met acties en dat nieuwe partijen zich aansluiten/ meedoen met bestaande sporen/acties.
- **Actie:** Actief verbinden en aanjagen van initiatieven door partijen die acties willen uitvoeren die leiden tot schone en/of slimmere bevoorrading van de Bossche binnenstad.
- **Wanneer en wie:** iedereen, vooral de gemeente en de vertegenwoordigende partijen.

Tot slot

In onze binnenstad is in 2025 al het logistiek vervoer slim en schoon. Dat is niet van vandaag op morgen geregeld. Maar gelukkig zien we nu al steeds meer schoon vervoer. En staan we niet alleen aan de lat. In onze gemeente hebben we veel betrokken en enthousiaste partijen die samen met ons die kar willen trekken. Daar zijn we trots op om samen met onze partners te werken aan de schone en slimme stadslogistiek. Bovenstaande sporen en acties zijn dragen eraan bij dat we samen met de grote groep stakeholders komen tot Zero Emissie Stadslogistiek, met als stip op de horizon een CO2 neutraal 's-Hertogenbosch in 2050. We roepen daarbij ook op aan andere partijen om zich hierbij aan te sluiten, zodat we samen 's-Hertogenbosch leefbaar en duurzaam maken en houden.

**DUURZAAM
'S-HERTOGENBOSCH**

's-Hertogenbosch

